HE 200/2022 vp 27.10.2022

Lisäselvitys

Kysymys 1

Käsitykseni mukaan YhdL 35 § on HE:ssä esitetyssä muodossa asianmukaisessa kunnossa.

Tähänastisen sääntelyn sisältö on ollut vuodesta 1989 sellainen, ettei hallituksen päätöksentekomuodoista ole säädetty mitään. Tämä on ollut kaukaa viisas ratkaisu. Se on mahdollistanut uusien päätöksentekomuotojen kuten sähköpostin ja telekokousten pitämien ilman lain muuttamista. Kaikille on selvää, että hallituksen päätöksenteko tapahtuu lähtökohtaisesti kokouksessa. Jos H:n ehdottama sanamuoto tätä käsitystä horjuttaa, se osoittaa, miten lisäsääntely aiheuttaa uusia, ennen näkemättömiä ongelmia. Siksi olen yleensä varsin niukan yhdistysoikeudellisen sääntelyn kannalla. Käsitykseni mukaan HE:stä ilmenee riittävän hyvin pääsääntö. Muu on saivartelua.

En liioin avaisi enemmälti sitä, miten hallituksen päätöksenteon tulee tapahtua. Tähänhän löytyisi yhtiökaaresta paljonkin pykäliä, joiden tulkinnasta syntyisi paljon aiheellisemmin lisäkysymyksiä. Yhdistystoiminnassa on tietenkin vakiintuneesti katsottu, että hallituksen kokoukseen on kutsuttava sen jäsenet. Jos laissa säädettäisiin siitä, että kaikille hallituksen jäsenille on varattava mahdollisuus osallistua päätöksentekoon, tulisi ainakin seuraavia tulkintaongelmia. Koskeeko tämä myös niitä, jotka olisivat esteellisiä kaikissa kokouskutsussa mainituissa asioissa? Voidaan kokous järjestää, jos on tiedossa, että joku ei pääse osallistumaan kokoukseen työn, sairauden, matkan tai muun syyn vuoksi? Voidaanko kokous järjestää laivaseminaarissa, jos joku ei halua tällaiseen seminaariin osallistua? Onko sähköpostikokous mahdollinen, jos joku ilmoittaa, ettei hänellä ole omaa sähköpostia? Siksi en kannata valiokunnassa tehtyä ehdotusta.

Kysymys 2

En ole rikosoikeuden asiantuntija. Siksi jätän tähän kysymykseen vastaamatta.

Heikki Halila

Hei,
tänään oli kuuleminen yhdistyslaista (HE 200/2022 vp). Sovittiin aiemmin, että voit vastata kirjallisesti lisäkysymyksiin. Alla kaksi kysymystä, josta valiokunta toivoo kommenttejasi.

1.Hallituksen päätös ilman kokousta

Asian käsittelyssä on noussut esiin seuraava huomio:

> ” Esityksen mukaan yhdistyslain 35 §:ään lisättäisiin momentti, jonka mukaan yhdistyksen hallitus voisi päättämänsä menettelyn mukaisesti tehdä päätöksiä kokousta pitämättä, jollei säännöissä määrätä toisin. Jos päätös tehdään pitämättä kokousta, se on kirjattava, varmennettava ja säilytettävä luotettavasti.
>
> Yhdistyslaissa ei nykyään säädetä mitään hallituksen kokousmenettelyistä. Sääntely ei siten edellytä, että hallituksen päätökset tehtäisiin kokouksissa tai kirjallisesti. Kuitenkin hallituksen yleisen huolellisuusvelvollisuuden ja siitä johdetun yleisen yhdistyskäytännön on tulkittu edellyttävän hallituksen päätöksentekoa kokouksissa ja kokousten päätösten pöytäkirjaamista.
>
> Jos ehdotetulla tavalla säädetään yhdistyksen hallituksen mahdollisuudesta tehdä päätöksiä kokousta pitämättä, olisi mielestämme johdonmukaista säätää myös siitä, että lähtökohtaisesti päätökset tehdään kokouksissa. Ehdotetusta säännöksestä tämän lähtökohdan joutuu tulkitsemaan vastakohtaispäätelmin.
>
> Kuten ehdotuksen perusteluista ilmenee, vakiintuneessa yhdistyskäytännössä hallitukset ovat tottuneet järjestämään päätöksentekonsa tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla. Jollei yhdistyksen säännöissä ole erikseen määritelty hallituksen päätöksentekotapoja, hallitukset ovat tarvittaessa voineet tehdä päätöksiä esimerkiksi sähköposti- tai puhelinkokouksin. Edellytyksenä tällaiselle vapaamuotoiselle päätöksenteolle on pidetty sitä, että näin tehdyt päätökset pöytäkirjataan vastaavalla tavalla kuin varsinaisissa hallituksen kokouksissa tehdyt päätökset ja kaikille hallituksen jäsenille varataan mahdollisuus osallistua päätöksentekoon.
>
> Mikäli ehdotettu säännös lisätään yhdistyslain 35 §:ään, tulisi siihen mielestämme kirjata ainakin velvollisuus varata kaikille hallituksen jäsenille mahdollisuus osallistua päätöksentekoon.
>
> Muotoilu, jonka mukaan hallitus voisi ”päättämänsä menettelyn mukaisesti” tehdä päätöksiä kokousta pitämättä, mahdollistaa tulkinnan, jonka mukaan hallituksen enemmistö voisi syrjäyttää hallituksen jäseniä päätöksenteosta.”

Pyytäisimme kommentteja esityksessä ehdotetusta 35 §:stä ja edellä selostetusta huomiosta.

2. Harmaa talous ja rikostorjunta.

Hallituksen esityksen sivulla 17 on selostettu rikostorjuntaan liittyvä huolia. Onko teillä tältä osin kommentoitavaa ja näettekö esityksessä huolia rikostorjunnan kannalta?

Mikko Monto
Valiokuntaneuvos – Utskottsråd – Counsel to the Committee
Lakivaliokunta – Lagutskottet – Legal Affairs Committee
00102 Eduskunta – Riksdagen – Parliament of Finland